Eiropas Parlaments
2024-2029

PIEŅEMTIE TEKSTI

P10_TA(2026)0219

Komisijas 2025. gada ziņojums par Bosniju un Hercegovinu

Eiropas Parlamenta 2026. gada 17. jūnija rezolūcija par Komisijas 2025. gada ziņojumu par Bosniju un Hercegovinu (2025/2251(INI))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Bosniju un Hercegovinu, no otras puses[1], kas stājās spēkā 2015. gada 1. jūnijā,

– ņemot vērā Vispārējo pamatlīgumu par mieru Bosnijā un Hercegovinā, kas parafēts Deitonā 1995. gada 21. novembrī un parakstīts Parīzē 1995. gada 14. decembrī (Deitonas miera līgums),

– ņemot vērā prezidentvalsts secinājumus pēc Eiropadomes 1993. gada 21. un 22. jūnija sanāksmes Kopenhāgenā, kuros izklāstīti Kopenhāgenas kritēriji,

– ņemot vērā Bosnijas un Hercegovinas 2016. gada 15. februārī iesniegto pieteikumu dalībai ES,

– ņemot vērā Komisijas 2019. gada 29. maija paziņojumu "Komisijas atzinums par Bosnijas un Hercegovinas pieteikumu dalībai Eiropas Savienībā" (COM(2019)0261),

– ņemot vērā Eiropadomes 2022. gada 15. decembra secinājumus, ar kuriem Bosnijai un Hercegovinai piešķir ES kandidātvalsts statusu,

– ņemot vērā Eiropadomes 2024. gada 22. marta secinājumus par lēmumu sākt pievienošanās sarunas ar Bosniju un Hercegovinu,

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 15. septembra Regulu (ES) 2021/1529, ar ko izveido

---

[1] OV L 164, 30.6.2015., 2. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2015/997/oj.

Pirmspievienošanās palīdzības instrumentu (IPA III)[2],

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1449 (2024. gada 14. maijs), ar ko izveido Rietumbalkānu reformu un izaugsmes mehānismu[3],

– ņemot vērā 2003. gada 21. jūnijā Salonikos notikušā ES un Rietumbalkānu samita deklarāciju,

– ņemot vērā Zagrebas deklarāciju, kura tika pieņemta ES un Rietumbalkānu 2020. gada 6. maija samitā Zagrebā un kurā tika atkārtoti apstiprinātas kopējās prioritātes, tostarp reģiona Eiropas perspektīva, demokrātijas stiprināšana, tiesiskums un pamattiesības, kā arī iekļaujošu politisko procesu un savstarpēja izlīguma nepieciešamība,

– ņemot vērā ES un Rietumbalkānu 2025. gada 17. decembrī Briseles samitā pieņemto deklarāciju,

– ņemot vērā prezidentvalsts 2025. gada 16. decembra secinājumus par paplašināšanos,

– ņemot vērā 2014. gada 28. augustā sākto Berlīnes procesu,

– ņemot vērā Komisijas 2020. gada 6. oktobra paziņojumu "Ekonomikas un investīciju plāns Rietumbalkāniem" (COM(2020)0641),

– ņemot vērā Komisijas 2023. gada 8. novembra paziņojumu "Jauns izaugsmes plāns Rietumbalkāniem" (COM(2023)0691),

– ņemot vērā Komisijas 2024. gada 20. marta paziņojumu par reformām pirms ES paplašināšanās un politikas pārskatiem (COM(2024)0146),

– ņemot vērā Komisijas 2025. gada 4. novembra paziņojumu "2025. gada paziņojums par ES paplašināšanās politiku" (COM(2025)0690) un tam pievienoto Komisijas dienestu darba dokumentu "2025. gada ziņojums par Bosniju un Hercegovinu" (SWD(2025)0751),

– ņemot vērā Komisijas 2025. gada 2. jūnija pārskatu un valsts novērtējumu par Bosnijas un Hercegovinas ekonomikas reformu programmu un Padomes 2025. gada 13. maija kopīgos secinājumus par ekonomikas un finanšu dialogu ar reģionālajiem partneriem,

– ņemot vērā ES un Bosnijas un Hercegovinas Stabilizācijas un

---

2 OV L 330, 20.9.2021., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.

3 OV L, 2024/1449, 24.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

asociācijas padomes piekto sanāksmi 2023. gada 19. jūlijā un ES un Bosnijas un Hercegovinas Stabilizācijas un asociācijas komitejas astoto sanāksmi 2025. gada 11. septembrī,

– ņemot vērā rezultātus pēc ES un Bosnijas un Hercegovinas Stabilizācijas un asociācijas parlamentārās komitejas septītās un astotās sanāksmes, kas notika attiecīgi 2025. gada 17. un 18. septembrī un 2026. gada 11. un 12. martā,

– ņemot vērā 2019. gada 5. decembra ekspertu ziņojumu par tiesiskuma jautājumiem Bosnijā un Hercegovinā,

– ņemot vērā Augstā pārstāvja miera līguma īstenošanas procesā Bosnijā un Hercegovinā attiecīgi 2025. gada 6. maija 67. ziņojumu un 2025. gada 31. oktobra 68. ziņojumu ANO ģenerālsekretāram,

– ņemot vērā ANO Drošības padomes 2025. gada 31. oktobra Rezolūciju 2795 (2025), ar ko ES vadīto spēku Bosnijā un Hercegovinā (EUFOR) pilnvaras pagarina līdz 2026. gada 31. oktobrim,

– ņemot vērā ANO Ģenerālās asamblejas 2024. gada 23. maija Rezolūciju 78/282, ar ko 11. jūliju nosaka par Starptautisko pārdomu un piemiņas dienu, kas veltīta 1995. gada genocīdam Srebreņicā,

– ņemot vērā Bosnijas un Hercegovinas konstitūciju,

– ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 21. un 22. pantu,

– ņemot vērā UNESCO rezolūcijas par tiesībām uz izglītību dzimtajā valodā,

– ņemot vērā tā 2024. gada 17. janvāra ieteikumu Padomei, Komisijai un Komisijas priekšsēdētājas vietniekam / Savienības Augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos par preventīvās diplomātijas nozīmi iesaldētu konfliktu risināšanā visā pasaulē — zaudēta iespēja vai turpmākas pārmaiņas?

– ņemot vērā 2026. gada 11. marta rezolūciju par ES paplašināšanās stratēģiju[4],

– ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Bosniju un Hercegovinu,

– ņemot vērā Reglamenta 55. pantu,

– ņemot vērā Ārlietu komitejas ziņojumu (A10-0165/2026),

A. tā kā Bosnija un Hercegovina ir kandidātvalsts, kas tiecas uz integrāciju eiroatlantiskajās struktūrās, lai panāktu ilgtspējīgu mieru, demokrātiju un ilgtermiņa labklājību; tā kā saskaņā ar nesenajām

---

4 Pieņemtie teksti, P10_TA(2026)0077.

sabiedriskās domas aptaujām 70 % Bosnijas un Hercegovinas iedzīvotāju atbalsta dalību ES;

B. tā kā Krievijas agresijas karš pret Ukrainu ir vājinājis drošības situāciju Eiropā un vēl vairāk uzsvēris Rietumbalkānu valstu stratēģisko stāvokli Eiropas drošības arhitektūrā; tā kā Bosnijai un Hercegovinai ir ciešas attiecības ar NATO;

C. tā kā katra kandidātvalsts tiek vērtēta atbilstoši tās nopelniem Kopenhāgenas kritēriju izpildē;

D. tā kā paplašināšanās process ir miera projekts, kam vajadzīga funkcionāla, demokrātiska un etniski daudzveidīga Bosnija un Hercegovina, kurā visiem iedzīvotājiem ir vienlīdzīgas tiesības un iespējas; tā kā pastāvīga bloķēšana un separātiska retorika iedragā šo mērķi un visas valsts izredzes attiecībā uz Eiropu;

E. tā kā paplašināšanās pozitīvā ietekme var būt īpaši noderīga, lai palīdzētu Bosnijai un Hercegovinai pārvarēt tās ieilgušās iekšējās problēmas;

F. tā kā ES joprojām ir Rietumbalkānu valstu galvenā politiskā un ekonomiskā partnere; tā kā ES joprojām ir Bosnijas un Hercegovinas lielākā tirdzniecības un investīciju partnere;

G. tā kā Bosnija un Hercegovina joprojām ir starptautiskā uzraudzībā saskaņā ar Vispārējo pamatlīgumu par mieru, ar ko tika izbeigta aktīva karadarbība un izveidots pamats mieram šajā valstī, un kas joprojām veido Bosnijas un Hercegovinas institucionālās sistēmas pamatu un bija iecerēts kā līdztiesības garantija tās trīs tautām;

H. tā kā, lai aizsargātu un stiprinātu mieru, kas panākts ar Vispārējo pamatlīgumu par mieru, un lai Bosnija un Hercegovina varētu kļūt par pilnvērtīgu un funkcionējošu ES dalībvalsti, ir jāpāriet uz nākamo posmu pēc Vispārējā pamatlīguma par mieru konstitucionālās kārtības, kas stiprinās vienotību šajā etniski daudzveidīgajā valstī un visas ar lēmumu pieņemšanas procesu saistītās tiesības un atbildību nodos tikai un vienīgi valsts iedzīvotājiem;

I. tā kā Stratēģiskajā kompasā paziņots, ka drošības un stabilitātes interesēs ir īpaši būtiski atbalstīt Bosnijas un Hercegovinas suverenitāti, vienotību un teritoriālo integritāti;

J. tā kā Bosnija un Hercegovina ir vairāku etnisko grupu valsts, kuras teritorijā dažādas reliģiskās grupas un tautas gadsimtiem ilgi ir dzīvojušas līdzās iecietības un savstarpējas cieņas apstākļos; tā kā valodu un kultūru daudzveidība ir viens no ES pamatprincipiem;

K. tā kā Milorad Dodik apmeklēja Amerikas Savienotās Valstis 2026. gada februāra sākumā un tikās ar ASV augsta ranga amatpersonām; tā kā vairāki Serbu Republikas administrācijas

locekļi ir svītroti no ASV sankciju saraksta; tā kā Serbu Republikas administratīvā vienība sadarbojās ar ārvalstu lobija uzņēmumiem un tiek ziņots, ka šādu līgumattiecību mērķis ir nodrošināt starptautisku atbalstu separātisma mērķiem attiecībā uz Serbu Republikas administratīvās vienības statusu Bosnijā un Hercegovinā,

Apņemšanās pievienoties ES

1. stingri atkārto savu atbalstu Bosnijas un Hercegovinas pievienošanās procesam ES, pamatojoties uz vienotību, suverenitāti un teritoriālo integritāti; atgādina, ka progress ir balstīts uz nopelniem, kas liek īstenot pastāvīgas un pārliecinošas reformas, lai izpildītu Kopenhāgenas kritērijus, aizsargātu demokrātiskās institūcijas, garantētu demokrātiju, ievērotu tiesiskumu, apkarotu korupciju un organizēto noziedzību, kā arī visiem iedzīvotājiem, tostarp pamattautām, nodrošinātu pamattiesību ievērošanu un nediskriminēšanu neatkarīgi no etniskās, reliģiskās vai citas piederības;

2. atkārtoti apliecina Bosnijas un Hercegovinas nozīmīgo lomu Rietumbalkānos; aicina Komisiju mobilizēt vajadzīgos diplomātiskos, politiskos un kultūras instrumentus, lai stiprinātu Bosnijas un Hercegovinas stratēģiskās partnerības ar Eiropas Savienību un atbalstītu reģionālo integrāciju, pilnībā ievērojot suverenitāti un starptautisko sadarbību;

3. uzsver, ka ES ir arī turpmāk jābūt gan prasīgai, gan taisnīgai savā novērtējumā par valsts progresu, balstoties uz pievienošanās kritērijiem;

4. atbalsta Bosnijas un Hercegovinas pakāpenisku integrāciju atsevišķās ES politikas jomās un programmās pirms pilntiesīgas dalības, pamatojoties uz reformu progresu; uzskata, ka šāda pakāpeniska integrācija sniedz taustāmus ieguvumus Bosnijas un Hercegovinas iedzīvotājiem, stiprina viņu uzticēšanos ES pievienošanās procesam un rada neatgriezenisku impulsu virzībai uz pilnvērtīgu dalību;

5. mudina Bosnijas un Hercegovinas politisko vadību atjaunot un atkārtoti apliecināt savu apņemšanos sasniegt stratēģisko mērķi — pievienoties ES — un ticamā, būtiskā un savlaicīgā veidā bez turpmākas kavēšanās vai politiskiem šķēršļiem īstenot sen gaidītās nepieciešamās reformas un pasākumus, ko noteikusi Komisija, vienlaikus nodrošinot, ka pievienošanās centieni veicina politisko kohēziju un nesaasina iekšējo šķelšanos, lai varētu sākt pievienošanās sarunas, tiklīdz būs ticami izpildīti nepieciešamie priekšnosacījumi;

6. aicina izbeigt obstrukcionismu, subjektu balsstiesību politiski motivētu izmantošanu, neproduktīvu retoriku un šķeļošu taktiku, kas kavē progresu un novirza uzmanību no reformām saistībā ar ES;

mudina visus līderus konstruktīvi iesaistīties, lai īstenotu iedzīvotāju vēlmes un pārvarētu strupceļu; tomēr uzsver, ka progress Bosnijas un Hercegovinas pievienošanās procesā galvenokārt ir atkarīgs no politiskās gribas un iestāžu līdzdalības visos pārvaldības līmeņos; atgādina, ka Bosnijas un Hercegovinas politiskie dalībnieki iepriekš ir apliecinājuši savu spēju panākt vienprātību un īstenot svarīgas reformas;

7. uzsver Bosnijas un Hercegovinas Parlamentārās asamblejas būtisko lomu pievienošanās procesā; mudina to par prioritāti noteikt ar ES saistītas reformas un iesaistīties konstitutīvajā dialogā, lai nodrošinātu efektīvu un netraucētu likumdošanas procesu; pauž dziļu neizpratni un satraukumu par politisku šķēršļu radīšanu un lēmumu vairākkārtēju bloķēšanu, kas ir ievērojami apgrūtinājusi likumdevēja darbību valsts līmenī un kavējusi ES prasīto tiesību aktu pieņemšanu; aicina pieņemt Bosnijas un Hercegovinas Likumu par Augsto tiesu un prokuroru padomi un Likumu par tiesām, pienācīgi ņemot vērā Venēcijas komisijas ieteikumus, kā arī pēc jēgpilna un iekļaujoša sabiedriskās apspriešanas procesa un atbilstīgi Eiropas standartiem;

8. uzsver, ka kandidātvalstīs ar sarežģītu konstitucionālo kārtību, kā tas ir Bosnijā un Hercegovinā, nedrīkst sasteigt vai politiski izmantot nozīmīgas reformas, kas ietekmē valsts līmeņa iestāžu darbību, neatkarību un kompetences; uzsver, ka paātrinātas procedūras vai spiediens ievērot politiskos termiņus nedrīkst apdraudēt juridisko kvalitāti, institucionālo integritāti vai pilnvaru konstitucionālo dalīšanu; uzsver, ka reformas, kuras samazina centrālo iestāžu efektivitāti, nevar uzskatīt par progresu ceļā uz dalību ES;

9. aicina Bosnijas un Hercegovinas Ministru padomi nekavējoties iecelt galveno sarunu vedēju Bosnijas un Hercegovinas sarunām par pievienošanos ES saskaņā ar Bosnijas un Hercegovinas Konstitucionālās tiesas nesenajiem spriedumiem un pilnībā ievērojot Bosnijas un Hercegovinas konstitucionālās kompetences un tiesību sistēmu; mudina Bosnijas un Hercegovinas iestādes visos līmeņos koordinēt saskaņošanu ar ES *acquis*;

10. aicina Bosniju un Hercegovinu pirms vietējā ES pievienošanās sarunu satvara izstrādes pārskatīt lēmumu par Eiropas integrācijas procesa koordinācijas sistēmu, lai nodrošinātu funkcionālāku, efektīvāku, pārredzamāku un pārskatatbildīgāku sistēmu, cita starpā saskaņojot balsstiesības ar konstitucionālajām kompetencēm, ieviešot pārskatatbildības mehānismus un nosakot skaidrus iecelšanas kritērijus, kā arī pieņemot valsts programmu *acquis* pieņemšanai (NPAA) vai līdzvērtīgu integrācijas programmu kā pievienošanās procesa ceļvedi;

11. aicina Bosnijas un Hercegovinas iestādes nodrošināt, lai ES pievienošanās sarunu veikšanas vietējā satvara izstrāde būtu

pārredzama un iekļaujoša ar jēgpilniem mehānismiem dialogam ar pilsonisko sabiedrību un sociālajiem partneriem;

12. pauž nožēlu par to, ka joprojām plaši ir izplatīta politiskā šķelšanās, naida runa, tostarp kūdīšana uz etnisku, reliģisku un rasu neiecietību, genocīda un citu kara noziegumu noliegšana, kara noziedznieku glorificēšana, Serbu Republikas vadības separātiskās darbības un valsts nozagšana, kas gadu desmitiem pēc kara mazina sabiedrības uzticēšanos, paātrina intelektuālā darbaspēka emigrāciju un paralizē valsti;

13. ņem vērā Serbu Republikas administratīvās vienības asamblejas lēmumus atcelt tiesību aktus, kurus Bosnijas un Hercegovinas Konstitucionālā tiesa atzinusi par antikonstitucionāliem; nosoda Serbu Republikas administratīvās vienības oficiālās un de facto vadības īstenoto pastāvīgo naidīgo un nievājošo retoriku un separātistisko politiku, valsts amatpersonu naidīgo izturēšanos pret augsta ranga valsts amatpersonām, pilsoniskās sabiedrības organizācijām, politisko opozīciju un citām neatkarīgām balsīm sabiedrībā, kā arī tā dēvētās Serbu Republikas dienas svinēšanu, kas vājina Bosniju un Hercegovinu, apdraud tās pievienošanās ceļu un ir tiešs Vispārējā pamatlīguma par mieru pārkāpums;

14. nosoda Serbu Republikas administratīvās vienības nepārtraukto sadarbību ar Krievijas amatpersonām un sankcijām pakļautām personām, uzsverot riskus Bosnijas un Hercegovinas drošībai un stabilitātei; mudina visus Serbu Republikas politikas dalībniekus konstruktīvi sadarboties ar valsts iestādēm un par prioritāti izvirzīt reformas, kas nepieciešamas Bosnijas un Hercegovinas Eiropas ceļam; stingri nosoda jebkādus Serbu Republikas administratīvās vienības valdības īstenotus lobēšanas centienus, kuru mērķis ir iegūt starptautisku atbalstu atdalīšanai vai apstrīdēt Augstā pārstāvja pilnvaras, jo šādas darbības tieši pārkāpj Bosnijas un Hercegovinas konstitūciju un ir pretrunā valsts suverenitātei, teritoriālajai integritātei un virzībai uz Eiropu;

15. aicina Padomi un Komisiju apsvērt visus pieejamos instrumentus, tostarp mērķtiecīgus ierobežojošus pasākumus saskaņā ar spēkā esošo ES sankciju sistēmu Bosnijai un Hercegovinai un to turpmāku atjaunošanu, pret personām, kas ir atbildīgas par nopietnu un pastāvīgu demokrātisko institūciju, reformu procesa, teritoriālās integritātes un integrācijas ES procesa kavēšanu; uzsver, ka šādiem pasākumiem jābūt samērīgiem, atgriezeniskiem un izstrādātiem tā, lai tie neietekmētu iedzīvotājus;

16. mudina Komisiju palielināt sadarbību uz vietas, lai veicinātu dialogu, veidotu uzticēšanos un sekmētu reģionālo integrāciju;

17. atzinīgi vērtē Bosnijas un Hercegovinas pastāvīgo un oficiālo pilnīgo saskaņotību ar ES kopējo ārpolitikas un drošības politiku, arī

attiecībā uz sankcijām, kuras pieņemtas, reaģējot uz Krievijas agresijas karu pret Ukrainu, un mudina visus politikas dalībniekus efektīvi īstenot un izpildīt šos pasākumus; atzinīgi vērtē to, ka Bosnija un Hercegovina turpina piedalīties ES krīzes pārvaldībā un operācijās;

18. atzinīgi vērtē Bosnijas un Hercegovinas 2025. gada reformu programmas vienbalsīgo pieņemšanu Bosnijas un Hercegovinas Ministru padomē un atzinīgi vērtē Bosnijas un Hercegovinas pastāvīgo līdzdalību NATO programmas "Partnerattiecības mieram" ietvaros; mudina valsts iestādes turpināt īstenot prioritātes un saistības, kas izriet no šīs sadarbības, lai stiprinātu iestāžu spējas, sadarbību drošības jomā un Eiroatlantisko integrāciju, un stiprināt valsts aizsardzības gatavību;

19. atkārtoti pauž atbalstu Augstā pārstāvja birojam un Eiropas Savienības Militārajai operācijai Bosnijā un Hercegovinā (EUFOR Althea) un, lai gan pauž nožēlu par Bosnijas un Hercegovinas pastāvīgo paļaušanos uz šīm institūcijām, atzīst to būtisko lomu miera un stabilitātes nodrošināšanā Bosnijā un Hercegovinā un visā reģionā, kā arī atbalsta to pilnvaru saglabāšanu, līdz tiks izveidotas atbildīgās struktūras valsts līmenī; pauž nožēlu par pastāvīgo nepieciešamību atjaunot EUFOR Althea pilnvaras vairāk nekā 30 gadus pēc Vispārējā pamatlīguma par mieru un mudina Bosniju un Hercegovinu beidzot izpildīt programmas "5+2" saistības, lai pavērtu ceļu starptautiskās uzraudzības izbeigšanai; aicina visas atbilstīgās dalībvalstis pastiprināt savu dalību ES miera uzturēšanas misijās, piemēram, EUFOR Althea Bosnijā un Hercegovinā; uzsver, ka ir svarīgi saglabāt pietiekamu spēku līmeni un situācijas apzināšanos, tostarp mainīgās politiskās un drošības vides uzraudzību; uzsver, ka misija joprojām ir būtisks stabilizējošs faktors šajā valstī;

20. pauž nožēlu par Augstā pārstāvja Christian Schmidt atkāpšanos un uzsver, ka jebkādai turpmākai pārejai saistībā ar Augstā pārstāvja biroju jābūt balstītai uz pilnīgu Bosnijas un Hercegovinas konstitucionālās kārtības, suverenitātes un teritoriālās integritātes ievērošanu, vienlaikus atbalstot lielāku vietējo līdzdalību un iestāžu atbildību par valsts virzību uz Eiropu; uzsver, ka, ņemot vērā ievērojamo ES finansiālo ieguldījumu, jebkurš turpmākais Augstais pārstāvis būtu jāieceļ no kādas ES dalībvalsts un šādam pārstāvim būtu jādarbojas, pamatojoties uz skaidru ceļvedi Augstā pārstāvja biroja pakāpeniskai slēgšanai un pienākumu nodošanai ES īpašajam pārstāvim; uzsver, ka atkāpšanās nekādā gadījumā nedrīkst būt saistīta ar tiesību aktu, kas pieņemti, reaģējot uz Milorad Dodik atbalstītajām separātistu darbībām vai antikonstitucionāliem pasākumiem, atcelšanu un tai nevajadzētu būt atkarīgai no šādas atcelšanas;

21. joprojām pauž bažas par ļaunprātīgu dezinformāciju un trešo valstu dalībnieku ārvalstu iejaukšanās centieniem Bosnijā un Hercegovinā,

kuru mērķis ir vairot nesaskaņas, vardarbību, etnisko spriedzi un destabilizēt Bosniju un Hercegovinu un tās pievienošanās procesu; pauž īpašas bažas par pastāvīgajām Krievijas un Serbijas īstenotajām dezinformācijas darbībām, kas vērstas pret Rietumbalkāniem kopumā un kuras veicina arī vietējie dalībnieki un — mazākā mērā — personas no Turcijas, Irānas un citām Persijas līča valstīm; pauž bažas arī par to, ka Ķīnai, jo īpaši izmantojot stratēģisko infrastruktūru un aizdevumus, ir arvien lielāka ekonomiskā un politiskā ietekme reģionā; aicina Bosniju un Hercegovinu veikt izlēmīgus pasākumus, lai novērstu šos draudus un stiprinātu sabiedrības noturību, cita starpā strādājot pie saskaņotības ar Digitālo pakalpojumu aktu[5] un izstrādājot stratēģijas, spējas un koordinācijas mehānismus, lai reaģētu uz riskiem saistībā ar vēlēšanām un citiem riskiem digitālajā informācijas telpā saskaņā ar Eiropas demokrātijas vairoga mērķiem; aicina Bosniju un Hercegovinu turpināt izstrādāt un visā izglītības sistēmā īstenot visaptverošas un iekļaujošas iniciatīvas medijpratībai;

22. uzsver, ka ir svarīga stratēģiska komunikācija par ieguvumiem, ko sniedz dalība ES; aicina Eiropas Ārējās darbības dienestu un ES delegāciju Bosnijā un Hercegovinā pastiprināt centienus šajā nolūkā un uzlabot ES finansētus atbalsta pasākumus demokrātiskās noturības un informācijas integritātes veicināšanai; uzsver pilsoniskās sabiedrības organizāciju būtisko lomu publiskas klātienes diskusijas veicināšanā par ES integrāciju, dezinformācijas apkarošanu un uz informāciju balstītu publisko debašu veicināšanu un aicina Komisiju un ES dalībvalstis tās iesaistīt stratēģiskās komunikācijas darbā;

23. atgādina, ka drošība un stabilitāte Rietumbalkānos joprojām nav garantēta un pastāv risks, ka pašreizējā Eiropas drošības situācijas pasliktināšanās varētu radīt plašāku ietekmi; uzsver, ka ir proaktīvi jācīnās pret propagandu, ko reģionā izplata ļaunprātīgi rīcībspēki, kuru mērķis ir iedragāt ES intereses un vērtības;

24. atzinīgi vērtē Bosnijas un Hercegovinas aktīvo iesaistīšanos ES un Bosnijas un Hercegovinas Stabilizācijas un asociācijas parlamentārajā komitejā, īstenojot vienu no Komisijas noteiktajām 14 galvenajām prioritātēm;

25. aicina Eiropas Komisiju un Bosnijas un Hercegovinas Ministru padomi pilnībā ievērot Padomes 2015. gada 5. oktobra Lēmumu (ES)

---

5 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/2065 (2022. gada 19. oktobris) par digitālo pakalpojumu vienoto tirgu un ar ko groza Direktīvu 2000/31/EK (Digitālo pakalpojumu akts) (OV L 277, 27.10.2022., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

2015/19001[6], jo īpaši noteikumus attiecībā uz Stabilizācijas un asociācijas komitejas sastāvu un pārstāvību, un nodrošināt tās pilnīgu un efektīvu īstenošanu praksē;

Demokrātija un tiesiskums

26. pauž nožēlu par to, ka Bosnijas un Hercegovinas politiskie dalībnieki joprojām nav veikuši nepieciešamās konstitucionālās un vēlēšanu reformas, lai nodrošinātu, ka visi iedzīvotāji var vienlīdzīgi izmantot savas politiskās tiesības; atkārtoti aicina Bosniju un Hercegovinu panākt atbilstību Eiropas Cilvēktiesību konvencijai un īstenot Bosnijas un Hercegovinas Konstitucionālās tiesas un Eiropas Cilvēktiesību tiesas attiecīgos nolēmumus, lai izskaustu visu veidu nevienlīdzību un diskrimināciju; mudina visas politiskās iestādes un institucionālos pārstāvjus strādāt pie nepieciešamo izmaiņu ieviešanas, izmantojot patiesu dialogu, iekļaujošu procesu un visaptverošas konsultācijas ar iedzīvotājiem, pilsonisko sabiedrību, neatkarīgiem ekspertiem un visām attiecīgajām ieinteresētajām personām valstī, lai nodrošinātu Vispārējā pamatlīguma par mieru ilgtspējīgu pārveidošanu par konstitūciju, kas pilnībā atbilst Eiropas standartiem un principiem, lai nodrošinātu funkcionējošu, atbildīgu un reprezentatīvu pārvaldības sistēmu ar sabiedrības leģitimitāti; vēlreiz norāda, ka neviena vēlēšanu reforma nedrīkst padziļināt vai nostiprināt etnisko sašķeltību;

27. mudina Bosnijas un Hercegovinas iestādes nekavējoties īstenot starptautiskos ieteikumus, lai stiprinātu vēlēšanu procesa integritāti, ticamību un pārredzamību, tostarp pirmsvēlēšanu posmā, jo īpaši attiecībā uz partiju un kampaņu finansēšanu, politisko reklāmu un kampaņām, aizsardzības pasākumiem pret manipulācijām un dezinformāciju sabiedrībai sniegtajā informācijā, partiju reģistrāciju, pasākumiem dzimumu līdztiesības nodrošināšanai un noteikumiem, kas saistīti ar modernām vēlēšanu tehnoloģijām, piemēram, biometrisko vēlētāju identifikāciju un vēlēšanu zīmju pārbaudi; aicina nodrošināt ilgtspējīgu finansējumu Centrālajai vēlēšanu komisijai;

28. aicina Bosnijas un Hercegovinas iestādes nodrošināt vēlēšanu padomju priekšsēdētāju un priekšsēdētāju vietnieku neatkarīgu iecelšanu un efektīvas pārbaudes, lai novērstu noteikumu par bezpartejisku vēlēšanu padomju vadību apiešanu, regulāri revidēt balsotāju reģistrus un rezultātu anomālijas un nodrošināt savlaicīgu izmeklēšanu un efektīvas sankcijas saistībā ar krāpšanu vēlēšanās,

---

6 Padomes Lēmums (ES) 2015/1900 (2015. gada 5. oktobris) par nostāju, kas Eiropas Savienības vārdā jāieņem Stabilizācijas un asociācijas padomē, kura izveidota ar Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Bosniju un Hercegovinu, no otras puses, attiecībā uz Stabilizācijas un asociācijas padomes lēmumu, ar ko tiek pieņemts tās reglaments (OV L 277, 22.10.2015., 17. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2015/1900/oj).

tostarp identitātes zagšanu, viltotiem parakstiem un neticamām rezultātu tendencēm, kā arī nodrošināt līdzsvarotu aptvērumu medijos un sabiedrisko raidorganizāciju efektīvu pārraudzību vēlēšanu kampaņu laikā;

29. uzsver, ka, lai gan decentralizācija ir saderīga ar dalību ES, Bosnijai un Hercegovinai ir jāsaskaņo savs konstitucionālais satvars ar ES standartiem, Eiropas Cilvēktiesību tiesas un Bosnijas un Hercegovinas Konstitucionālās tiesas nolēmumiem un jānodrošina, ka tās iestādes efektīvi darbojas, lai pilnībā uzņemtos saistības, kas izriet no dalības ES, un sniegtu ieguvumus visiem iedzīvotājiem, cita starpā nodrošinot lielāku juridisko noteiktību attiecībā uz kompetences jomu sadalījumu, efektīvu valsts līmeņa spēju koordinēt, pieņemt, īstenot un piemērot ES *acquis* un institucionālo kārtību, kas spēj novērst pastāvīgu bloķēšanu un veto mehānismu ļaunprātīgu izmantošanu;

30. mudina visas iestādes, jo īpaši Serbu Republikas administratīvo vienību ievērot un īstenot Bosnijas un Hercegovinas Konstitucionālās tiesas nolēmumus un uzturēt konstitucionālo kārtību, kā arī nekavējoties iecelt Bosnijas un Hercegovinas Konstitucionālajā tiesā trūkstošos tiesnešus no Serbu Republikas administratīvās vienības;

31. atkārtoti uzsver tiesiskuma centrālo lomu demokrātiskajā pārveidē; aicina steidzami veikt tiesu sistēmas reformu, lai stiprinātu tiesu iestāžu neatkarību, profesionalitāti, atbildību un efektivitāti, tostarp ar tiesisko regulējumu, kas stiprina Augstākās tiesu un prokuroru padomes integritāti, neatkarību, finansiālo stabilitāti, darbību un pārredzamību un nosaka aizsardzības pasākumus attiecībā uz iecelšanu amatā, interešu konfliktu, aktīvu un interešu deklarācijām, kā arī pilnvaru termiņu ierobežojumiem; uzsver, ka tiesnešu iecelšanai amatā Bosnijā un Hercegovinā vienmēr jābūt balstītai uz nopelniem, kompetenci un profesionālo kvalifikāciju;

32. ar bažām norāda uz ierobežoto progresu, kas panākts cīņā pret plaši izplatīto korupciju un pieaugošajām valsts nozagšanas pazīmēm, kas ir strukturāla problēma, kura dziļi sakņojas valsts izteikti sarežģītajā pārvaldības sistēmā, kas balstīta uz etnisko piederību; mudina politiskās iestādes veikt tūlītējus un konkrētus pasākumus valsts un administratīvo vienību līmenī un stiprināt sadarbību starp korupcijas apkarošanas struktūrām, policiju un prokuratūru, lai efektīvāk novērstu korupciju un valsts nozagšanu nolūkā atjaunot sabiedrības uzticēšanos un veicinātu intelektuālā darbaspēka atgriešanos valstī; aicina veikt neatkarīgus un pārredzamus turpmākos pasākumus tiesā un aizsargāt tiesnešus pret politisku iejaukšanos, iebiedēšanu vai noteikumu selektīvu piemērošanu;

33. aicina visus Bosnijas un Hercegovinas valdības līmeņus saskaņot savus tiesiskos regulējumus un institucionālās sistēmas ziņotāju aizsardzības jomā ar attiecīgo ES *acquis* un nodrošināt to efektīvu

īstenošanu praksē; turklāt aicina iestādes visos līmeņos nodrošināt, ka ziņotāji saņem profesionālu, uz tiesībām balstītu attieksmi bez iebiedēšanas, cita starpā sistemātiski apmācot un informējot valsts ierēdņus, kas saņem un apstrādā ziņojumus, lai nepieļautu praksi, kura iedragā uzticēšanos ziņošanas mehānismiem, tostarp trauksmes cēlēju rīcības iemeslu apšaubīšanu; mudina Bosnijas un Hercegovinas iestādes visos līmeņos uzlabot un pilnībā īstenot noteikumus par interešu konfliktiem;

34. aicina Bosniju un Hercegovinu novērst sistēmiskas nepilnības organizētās noziedzības apkarošanā, uzlabojot operatīvo sadarbību starp valsts un administratīvo vienību tiesībaizsardzības iestādēm saistībā ar to izmeklēšanas spēju, izmeklēšanām un aktīvu konfiskāciju, kā arī politisko sagrābšanu; atzinīgi vērtē Eiropola atbalstītās tiesībaizsardzības operācijas; pauž bažas par neaizsargātību pret kriminālo aprindu iefiltrēšanos politiskajā un tiesību sistēmā;

35. mudina Bosniju un Hercegovinu novērst nepilnības nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un teroristu finansēšanas novēršanas regulējumā, lai izvairītos no iekļaušanas pelēkajā sarakstā, cita starpā pieņemot vajadzīgos lēmumus, lai efektīvi īstenotu tiesību aktus, kā arī ātri izveidojot reģistrus ar juridisko personu faktiskajiem īpašniekiem, it sevišķi nodrošinot administratīvo vienību un Brčko apgabala tūlītēju rīcību, pilnībā ievērojot ES *acquis* un MONEYVAL ieteikumus;

36. aicina Bosniju un Hercegovinu pieskaņoties ES vīzu politikai un pagaidām piemērot papildu drošības pasākumus; turklāt aicina Bosniju un Hercegovinu uzlabot robežu drošību un migrācijas pārvaldību, pilnībā ievērojot cilvēktiesību standartus un starptautiskās tiesības;

37. aicina izveidot spēcīgu un efektīvu valsts pārvaldi un profesionālu, no politiskas ietekmes atbrīvotu civildienestu, kurā iecelšana amatā notiek tikai pēc nopelniem, stiprināt reformu koordinatoru spējas administratīvo vienību un vietējā līmenī, ņemot vērā, ka tieši tas ir pirmais kontaktpunkts iedzīvotājiem, un politikas koordināciju valsts mērogā, kā arī digitalizēt valsts pārvaldi, lai mazinātu politizāciju un efektivitātes trūkumu;

38. uzsver nepieciešamību turpināt centienus, lai īstenotu publisko finanšu pārvaldības un publiskās pārvaldes reformas, kā arī mazinātu joprojām pastāvošos administratīvo spēju ierobežojumus, veicot pastāvīgas ES investīcijas kvalitatīvos spēju veidošanas un zināšanu apmaiņas satvaros, kas balstās uz esošajiem labas prakses modeļiem, kurus izmanto ES un starptautiskie partneri; aicina visu līmeņu iestādes Bosnijā un Hercegovinā, jo īpaši izpildvaras iestādes, nodrošināt pārredzamību un publisku piekļuvi visos lēmumu pieņemšanas posmos, cita starpā savlaicīgi publicējot tiesību aktu

projektus un saistītos dokumentus, kā arī saskaņotības tabulas par saskaņošanu ar ES *acquis*, un veicot jēgpilnu sabiedrisko apspriešanu saskaņā ar Eiropas standartiem par atklātu valdību un atbildību;

39. uzsver pilsoniskās sabiedrības organizāciju būtisko nozīmi paplašināšanās procesā, demokrātijas un plurālisma sekmēšanā un labas pārvaldības un sociālā progresa veicināšanā; uzsver, ka visos pievienošanās procesa posmos ir jānodrošina pilsoniskās sabiedrības organizāciju jēgpilna, strukturēta un nepārtraukta dalība ar apliecinātu pieredzi un specializētajām nozaru zināšanām; aicina visu līmeņu iestādes Bosnijā un Hercegovinā stiprināt pilsoniskās sabiedrības organizācijām nodrošinātā publiskā finansējuma pārredzamību, pārskatatbildību un integritāti, cita starpā ar obligātiem publiskiem uzaicinājumiem, skaidriem un izmērāmiem piešķiršanas kritērijiem, datu par saņēmējiem un piešķirtajiem līdzekļiem proaktīvu publicēšanu, publisku dotāciju reģistru izveidi un aizsardzības pasākumiem pret interešu konfliktiem, politisko ietekmi un līdzekļu ļaunprātīgu izmantošanu ar partijām vai kampaņām saistītiem mērķiem; aicina Bosnijas un Hercegovinas iestādes un Komisiju nodrošināt lielāku, pārredzamu un ilgtspējīgu finansējumu pilsoniskajai sabiedrībai, ietverot iniciatīvas, kas vērstas uz sabiedrības šķelšanās pārvarēšanu, izlīguma sekmēšanu un dialogu starp dažādām etniskajām grupām;

Pamatbrīvības un cilvēktiesības

40. uzsver, ka demokrātijas pamatā ir brīvi un plurālistiski mediji; pauž satraukumu par pastāvīgi nepietiekamo finansējumu Bosnijas un Hercegovinas sabiedriskajai raidorganizācijai, aicina kompetentās iestādes izpildīt Baņā Lukā pieņemtos galīgos tiesas spriedumus par sabiedriskās raidorganizācijas RTRS parādu BHRT un atkārto aicinājumu Bosnijas un Hercegovinas Parlamentārajai asamblejai pieņemt ilgtspējīgu ilgtermiņa tiesisko regulējumu visu trīs valsts sabiedrisko raidorganizāciju finansēšanai, vienlaikus nodrošinot plašsaziņas līdzekļu īpašumtiesību pārredzamību visos gadījumos; atgādina, ka sabiedriskajai raidorganizācijai Bosnijā un Hercegovinā bija būtiska loma kā valsts apvienošanas instrumentam pēc kara; aicina nodrošināt un pārraidīt programmas Bosnijas un Hercegovinas oficiālajās valodās;

41. pauž nožēlu par mediju brīvības situācijas pasliktināšanos valstī; aicina Bosniju un Hercegovinu aizsargāt sabiedriskos medijus pret politisku ietekmi, saskaņot administratīvās vienības līmeņa tiesību aktus ar valsts tiesību aktiem un ieviest noteikumus par mediju īpašumtiesību pārredzamību un publisku reklāmu; mudina Bosniju un Hercegovinu paātrināt Elektronisko sakaru likuma pieņemšanu saskaņā ar Digitālo pakalpojumu aktu un Eiropas Mediju brīvības

aktu[7]; nosoda to, ka Serbu Republikas administratīvajā vienībā turpina izplatīties Krievijas dezinformācija;

42. stingri nosoda pret žurnālistiem, mediju darbiniekiem un citiem cilvēktiesību aizstāvjiem un aktīvistiem vērstos uzbrukumus, draudus, iebiedēšanu, politisko spiedienu, apmelošanas noteikumu atjaunotu ieviešanu un izmantošanu un stratēģisko tiesvedību pret sabiedrības līdzdalību (SLAPP), ko jo īpaši izmanto augsta līmeņa politiķi un citas ietekmīgas personas; mudina Bosniju un Hercegovinu piemērot pilnīgas neiecietības politiku un nodrošināt, ka šādi gadījumi netiek padarīti par nenozīmīgiem; aicina iestādes pieņemt tiesisko regulējumu, lai efektīvi aizsargātu pret SLAPP; aicina Bosniju un Hercegovinu garantēt žurnālistu brīvību un drošību un vērsties pret centieniem ierobežot viņu darbības brīvību; arī nosoda uzbrukumus Eiropas Parlamenta deputātiem, ES komisāriem, ES amatpersonām un Augstā pārstāvja birojam;

43. aicina Bosniju un Hercegovinu visos valdības līmeņos saskaņot tiesisko un politikas regulējumu vārda brīvības un naida runas jomā, pilnībā ievērojot Eiropas un starptautiskos cilvēktiesību standartus, lai nodrošinātu atbilstīgu līdzsvaru starp vārda brīvības aizsardzību un naida runas novēršanu un aizliegšanu, cita starpā risinot esošās nepilnības Bosnijas un Hercegovinas Federācijas tiesiskajā regulējumā; aicina apkarot naida runu sabiedriskajos medijos;

44. aicina Bosniju un Hercegovinu pilnībā aizsargāt pulcēšanās un biedrošanās brīvību visā valstī; aicina Serbu Republikas administratīvās vienības iestādes ievērot Konstitucionālās tiesas nolēmumu, ar ko atceļ likumu par ārvalstu aģentiem, kas līdzinās Krievijā pieņemtajam, un atturēties no līdzīgu pasākumu atjaunošanas vai iesaistes uzbrukumos pamattiesībām un brīvībām; uzsver nepieciešamību pēc spēcīgākas tiesu nolēmumu piemērošanas un krimināltiesības atcelšanas par neslavas celšanu visā Bosnijā un Hercegovinā;

45. aicina Bosnijas un Hercegovinas iestādes stiprināt cilvēktiesību aizstāvju tiesisko un institucionālo aizsardzību un nodrošināt drošu un veicinošu vidi viņu darbam;

46. nosoda pret minoritātēm vērstus uzbrukumus, diskrimināciju un naida runu un aicina ātri un efektīvi vērsties tiesā; aicina Bosniju un Hercegovinu pilnībā ievērot savu konstitūciju, atbalstīt vienlīdzības un nediskriminācijas principus un valsts etnisko dažādību un pieņemt valsts mēroga stratēģiju, lai nodrošinātu visu iedzīvotāju, tostarp minoritāšu, taisnīgu un samērīgu pārstāvību valsts pārvaldē un valsts

---

[7] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1083 (2024. gada 11. aprīlis), ar ko izveido vienotu satvaru mediju pakalpojumiem iekšējā tirgū un groza Direktīvu 2010/13/ES (Eiropas Mediju brīvības akts) (OV L, 2024/1083, 17.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

iestādēs, kā arī viņu pilnīgu līdzdalību sabiedriskajā un politiskajā dzīvē saskaņā ar demokrātijas standartiem un Bosnijas un Hercegovinas saistībām integrācijai Eiropā;

47. aicina Bosniju un Hercegovinu atcelt 2025. gada marta un jūnija grozījumus tās Krimināl kodeksā, kuri attiecīgi paredz svītrot dzimumidentitāti kā transpersonu aizsargātu iezīmi un izslēgt viendzimuma pārus no aizsardzības pret vardarbību ģimenē;

48. aicina Bosnijas un Hercegovinas iestādes īstenot vajadzīgos pasākumus, lai iegūtu novērotāja statusu Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras darbā nolūkā stiprināt saskaņotību ar ES pamattiesību *acquis*, uzlabot uz liecībām balstītu politikas veidošanu un datu vākšanu un pilnveidot sadarbību pamattiesību jomā;

49. aicina stiprināt Bosnijas un Hercegovinas Cilvēktiesību ombuda iestādes neatkarību, efektivitāti un pamanāmību, cita starpā piemērojot proaktīvāku pieeju nopietniem un sistemātiskiem cilvēktiesību pārkāpumiem un efektīvākus turpmākos pasākumus saistībā ar ombuda ieteikumiem;

50. aicina pielikt lielākas pūles attiecībā uz dzimumu līdztiesību un sieviešu līdzdalības palielināšanu sabiedriskajā un politiskajā dzīvē; mudina Bosniju un Hercegovinu pastiprināt reaģēšanu uz dzimumbalstītu vardarbību; atzinīgi vērtē likumdošanas progresu federācijas administratīvajā vienībā; pauž bažas par Bosnijas un Hercegovinas iestāžu nekonsekvento un sadrumstaloto reaģēšanu uz dzimumbalstītas vardarbības gadījumiem; mudina iestādes risināt dzimumbalstītu vardarbību kā strukturālu problēmu; uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt brīvu un netraucētu piekļuvi seksuālās un reproduktīvās veselības pakalpojumiem visā valstī;

51. atgādina, ka, lai Bosnija un Hercegovina 2013. gada novembrī ratificēja Eiropas Padomes Stambulas konvenciju, juridiski apņemoties novērst un apkarot vardarbību pret sievietēm un vardarbību ģimenē, tās īstenošana joprojām norit nekonsekventi; aicina Bosniju un Hercegovinu pastiprināt pašreizējos centienus, koncentrējot uzmanību uz cietušo aizsardzības uzlabošanu, labāku policijas apmācību, iestāžu reaģēšanas koordinēšanu un nepilnību novēršanu dzimumbalstītas vardarbības un vardarbības ģimenē noziegumos vainīgo krimināl vajāšanā, jo īpaši lauku apvidos;

52. mudina rast ilgtermiņa risinājumus iekļaujošas, vienlīdzīgas un no politiskās ietekmes atbrīvotas kvalitatīvas izglītības attīstībai, veicinot sapratni un izlīgumu un nodrošinot tiesības uz izglītību dzimtajā valodā; mudina izstrādāt uz faktiem balstītu, nediskriminējošu vēstures mācību programmu, kuras pamatā ir vēsturiski fakti un cieņa pret demokrātiskajām vērtībām, lai stiprinātu savstarpēju sapratni un cīnītos pret diskrimināciju; aicina ES aktīvi atbalstīt šo procesu; atkārtoti prasa izbeigt praksi "divas

skolas zem viena jumta"; uzsver, ka ir svarīgi aizsargāt visu Bosnijas un Hercegovinas iedzīvotāju kultūras un valodas izpausmi; norāda, ka izglītības un skolu programmu pieņemšanā būtu jāņem vērā valsts kultūras un valodu daudzveidība;

53. atgādina, ka Bosnijai un Hercegovinai būtu jāuzņemas pilnīga atbildība par migrācijas pārvaldību, efektīvi jāīsteno robežkontroles likums, jāuzlabo koordinācija un atbildības dalīšana visu valdības līmeņu starpā, pienācīgi jānodarbina robežpolicija un jānodrošina pieejamas, efektīvas un taisnīgas patvēruma procedūras, vienlaikus pilnībā ievērojot cilvēktiesības un starptautiskās aizsardzības standartus; ņem vērā ES ieceļošanas/izceļošanas sistēmas (IIS) darbības sākšanu, kas stiprina ārējo robežu uzraudzību; aicina Bosnijas un Hercegovinas iestādes nodrošināt pilnīgu sagatavotību un atbilstību IIS tehniskajām un datu aizsardzības prasībām; aicina Komisiju rast risinājumus problēmām, ko ES jaunie IIS noteikumi rada kravas automašīnu vadītājiem no Bosnijas un Hercegovinas un citām Rietumbalkānu valstīm;

Labas kaimiņattiecības un izlīgums

54. atzinīgi vērtē Bosnijas un Hercegovinas aktīvo līdzdalību reģionālajā sadarbībā; uzsver, ka labas kaimiņattiecības ir būtisks ES paplašināšanās procesa elements un katras valsts pievienošanās ceļš;

55. uzsver izlīguma nozīmi Bosnijā un Hercegovinā un mudina iestādes nodrošināt patiesības, tiesiskuma un tiesiskās aizsardzības pieejamību, tostarp tiesisko aizsardzību un kompensācijas kara noziegumos cietušajiem civiliedzīvotājiem, un pieņemt valsts līmeņa tiesību aktus, nodrošinot spīdzināšanas upuru aizsardzību un atzīšanu; atzinīgi vērtē vietējās miera veidošanas un piemiņas iniciatīvas; aicina īstenot turpmākus centienus saistībā ar bezvēsts pazudušajiem, izmantojot arī reģionālo sadarbību; aicina iestādes visos līmeņos aktīvi atbalstīt cietušo piemiņas centienus un atturēties no to kavēšanas, it sevišķi vietējās kopienās, jo tas ir būtisks izlīguma un piemiņas komponents;

56. atzīst, ka izlīgumam jābūt balstītam uz vēsturisku faktu atzīšanu un mācīšanu, cietušo godināšanu un pieminēšanu, visu pazudušo personu atrašanu, visu vainīgo saukšanu pie atbildības un izlīguma, uzticības un cieņpilnas vides veicināšanu 30 gadus pēc Vispārējā pamatlīguma par mieru; uzsver, ka politiskajiem dalībniekiem un personām, kas ieņem ietekmīgus amatus, ir īpaša atbildība par tādas vides radīšanu, kas veicina izlīgumu; atgādina, cik svarīgi ir visām iesaistītajām valstīm un indivīdiem uzņemties atbildību par Balkānu karu laikā pastrādātajiem noziegumiem, lai pārvarētu pagātnes sekas un panāktu izlīgumu;

57. atkārtoti aicina īstenot papildu pasākumus un konkrētas programmas attiecībā uz bēgļu un iekšzemē pārvietoto personu ilgtspējīgu

atgriešanos, veselības aprūpes, nodarbinātības, sociālās aizsardzības un izglītības pieejamību un pilnībā ievērot visas viņu tiesības saņemt kompensāciju par īpašumu, ko vairs nevar atgūt;

58. noraida visus naratīvus, kas izmanto etnisko spriedzi, veicina vēstures revizionismu, genocīda noliegšanu un kara noziedznieku slavināšanu, kā arī jebkādu fašisma, nacionālsociālisma un komunisma publisku slavināšanu, tostarp Ustaše kustības sveiciena "Za dom spremni" skandināšanu Marko Perković Thompson koncertā Široki Brijegā, četņiku simbolu izvietošanu Ravna Gora kustības sanāksmē Višegradā un atceltā Federācijas administratīvās vienības Pārstāvju palātas priekšsēdētāja Dragan Mioković paziņojumus, kuros viņš attaisno Dienvidslāvijas komunistiskā režīma pastrādātos noziegumus pēc Otrā pasaules kara, kā arī zināmo faktu un vietējo un starptautisko tribunālu neatkarības un objektivitātes apstrīdēšanu vai demokrātisko institūciju un konstitucionālo pārbaužu likumības neatzīšanu, jo īpaši, ja to pauž politikas dalībnieki; atgādina, ka šādi naratīvi tieši grauj izlīgumu, demokrātisko stabilitāti un sabiedrības uzticēšanos; aicina visus politiskos dalībniekus Bosnijā un Hercegovinā atturēties no šķeļošas un musinošas retorikas un iestādes stiprināt stratēģisko komunikāciju, atbalstīt neatkarīgas faktu pārbaudes un ieguldīt medijpratībā un pilsoniskajā izglītībā, arī vietējā līmenī, piemērojot uz visu sabiedrību vērstu pieeju demokrātiskai noturībai; mudina Bosniju un Hercegovinu saskaņot valsts Krimināl kodeksu ar ES *acquis* attiecībā uz genocīda noliegšanu un kara noziedznieku glorificēšanu;

59. pauž nopietnas bažas par reģionā, tostarp tā dēvētajā "serbu pasaulē", popularizētajiem politiskajām koncepcijām un naratīviem, kas atbalsta pārrobežu apvienošanu vai koordināciju, pamatojoties uz etnisko identitāti, kas iedragā kaimiņvalstu suverenitāti un teritoriālo integritāti un var destabilizēt reģionu; uzsver, ka šādi naratīvi nav saderīgi ar labu kaimiņattiecību principiem un ES pievienošanās procesu; aicina Serbiju un visas reģiona valstis konstruktīvi apņemties veicināt Bosnijas un Hercegovinas stabilitāti un teritoriālo integritāti un aktīvi atbalstīt Bosnijas un Hercegovinas virzību uz pievienošanos;

60. mudina Bosniju un Hercegovinu efektīvi īstenot pārskatīto valsts kara noziegumu stratēģiju un vēl vairāk stiprināt reģionālo tiesu iestāžu sadarbību, tostarp attiecībā uz aizdomās turēto personu izdošanu;

61. atgādina, cik svarīga ir pilnīga piekļuve bijušās Dienvidslāvijas slepenā dienesta (UDBA) un Dienvidslāvijas Tautas armijas pretizlūkošanas dienesta (KOS) arhīviem, tostarp tiem, kas atrodas Sarajevā, Baņa Lukā un jo īpaši Belgradā; aicina iestādes oficiāli pieprasīt, bet Serbijas iestādes nekavējoties piešķirt neierobežotu piekļuvi attiecīgajiem arhīva materiāliem un, kad nepieciešams, ļaut pārvietot attiecīgos arhīva materiālus; uzsver, ka jebkāda atteikšanās

vai kavēšanās iedragā pārskatatbildību, tiesiskumu cietušajiem un reģionālo izlīgumu;

62. uzsver preventīvās diplomātijas nozīmi Bosnijā un Hercegovinā; aicina Eiropas Ārējās darbības dienestu stiprināt savu darbinieku prasmju pilnveidi, lai labāk izprastu vietējo vēsturisko, kultūras un reliģisko kontekstu, kā uzsvērts Eiropas Parlamenta 2024. gada janvārī pieņemtajā ziņojumā par preventīvās diplomātijas lomu;

Sociālekonomiskās reformas

63. atzinīgi vērtē Bosnijas un Hercegovinas reformu programmu un mudina to ātri īstenot, kā arī ātri publicēt Bosnijas un Hercegovinas oficiālajās valodās un piekļūstamā un pārredzamā veidā darīt pieejamu sabiedrībai; atgādina, ka Bosnija un Hercegovina joprojām var gūt labumu no piešķīruma 976,6 miljonu EUR apmērā; uzsver, ka līdzekļu nodrošināšanai un to pārdales novēršanai izšķirīga nozīme ir politiskajai gribai īstenot reformas; uzsver, ka nokavēti termiņi un progresa trūkums var novest pie tā, ka Bosnija un Hercegovina atpaliks no pārējām paplašināšanās valstīm ekonomikas konverģences un ES integrācijas ziņā, liedzot iedzīvotājiem ievērojamus sociālekonomiskos ieguvumus; pauž nožēlu par to, ka 10 % līdzekļu jeb vairāk nekā 100 miljoni EUR tika neatgriezeniski zaudēti, jo politiskās iestādes sākotnēji kavēja reformu programmas iesniegšanu; aicina ātri ratificēt finanšu un aizdevuma nolīgumu;

64. uzsver, ka jebkādai šo līdzekļu piešķiršanai un izmaksāšanai jābūt stingri atkarīgai no skaidru, izmērāmu un pārbaudāmu atskaites punktu sasniegšanas tiesiskuma, iestāžu demokrātiskas darbības, pamatbrīvību un sociālekonomisko reformu jomā; aicina Bosnijas un Hercegovinas Parlamentāro asambleju, vietējās un reģionālās pašvaldības, sociālos partnerus un pilsonisko sabiedrību efektīvi iesaistīties reformu programmas īstenošanas uzraudzībā un ES līdzekļu izmantošanas pārraudzībā saskaņā ar iekļaujošas partnerības principu;

65. mudina Bosniju un Hercegovinu izveidot institucionālu sistēmu ES līdzekļu pārvaldībai, cita starpā ieceļot reformu un izaugsmes mehānisma valsts koordinatoru, izveidojot atbalsta struktūras, kas ir vajadzīgas reformu programmas īstenošanai, izraugoties vienotu kontaktpunktu katrai reformai, lai nodrošinātu saskaņotu un koordinētu īstenošanu dažādos valdības līmeņos, un ieceļot Eiropas integrācijas direktorāta direktoru par valsts IPA III koordinatoru saskaņā ar iepriekšējo praksi; aicina uzlabot IPA III līdzekļu apguvi Bosnijā un Hercegovinā, tostarp vietējā un reģionālā līmenī;

66. uzskata, ka ES finansējumam būtu labāk jāatbalsta demokrātiskās reformas valstī, tāpēc aicina pārplānot attiecīgo ES finansējumu, lai vairāk līdzekļu novirzītu tehniskās palīdzības atbalstam līdzekļu apguvē, tiesu iestāžu reformām un korupcijas apkarošanas

pasākumiem; aicina ES un Rietumbalkānu valstis izstrādāt satvaru auglīgai sadarbībai starp Eiropas Prokuratūru (EPPO) un tai līdzīgām struktūrām Rietumbalkānu valstīs, lai nodrošinātu, ka EPPO var efektīvi izmantot savu kompetenci;

67. atgādina, ka ES finansējums projektiem Serbu Republikas administratīvajā vienībā būtu jāsaglabā iesaldēts līdz brīdim, kad Serbu Republikas administratīvā vienība novērsīs demokrātijas regresu;

68. atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu sākt sarunas ar Rietumbalkāniem par pievienošanos ES politikai "viesabonēšana kā mājās", kas Rietumbalkānu iedzīvotājiem nodrošinās vienu no taustāmākajiem un tūlītēji pieejamajiem ieguvumiem viņu valsts ES pievienošanās procesā;

69. atzīmē, ka Bosnijas un Hercegovinas ekonomika ir noturīga, taču tās attīstība palēninās; aicina īstenot ilgtspējīgu fiskālu pieeju, lai novērstu izaugsmes ierobežojumus, uzlabotu konkurētspēju, kā arī uzņēmējdarbības un investīciju vidi, nodrošinātu savlaicīgu valsts līmeņa budžeta pieņemšanu, īstenotu pasākumus, lai risinātu prasmju neatbilstības, intelektuālā darbaspēka emigrācijas, straujās demogrāfiskās krīzes, bezdarba un darba tirgus stratēģiju jautājumus, atbalstītu inovācijas, mazos un vidējos uzņēmumus un zaļo un digitālo pārkārtošanos, kā arī nodrošinātu lielāku pārredzamību, atbildību un depolitizētu lēmumu pieņemšanu;

70. aicina Bosnijas un Hercegovinas iestādes pieņemt konkrētus pasākumus, lai risinātu intelektuālā darbaspēka emigrāciju, it sevišķi gados jaunu cilvēku vidū, ieguldot kvalitatīvā izglītībā, pienācīgās darbvietās, sociālajā aizsardzībā un iekļaujošos politikas virzienos un pilnībā īstenojot Garantiju jauniešiem; uzsver patiesa sociālā dialoga būtisko nozīmi paplašināšanās sniegto ieguvumu nodrošināšanā visām iedzīvotāju grupām;

71. mudina Bosniju un Hercegovinu, jo īpaši Federācijas un Serbu Republikas administratīvo vienību parlamentus, nekavējoties pabeigt atlikušos likumdošanas un institucionālos pasākumus, kas nepieciešami, lai pievienotos vienotajai euro maksājumu telpai (SEPA), ļaujot Bosnijas un Hercegovinas iedzīvotājiem un uzņēmumiem gūt ievērojamus ietaupījumus darījumu izmaksās;

72. aicina Bosniju un Hercegovinu reformēt publisko iepirkumu saskaņā ar ES noteikumiem, stiprināt pārraudzību, spējas un koordināciju valsts un administratīvo vienību līmenī un nodrošināt pārredzamas, konkurētspējīgas un pret korupciju noturīgas procedūras, cita starpā ar stigrākām sankcijām, patiesi neatkarīgu publiskā iepirkuma izvērtēšanas iestādi, pilnvērtīgi funkcionālu e-iepirkumu sistēmu un stingrākiem ierobežojumiem attiecībā uz tiešajiem līgumiem un citām procedūrām, kuras neīsteno konkursa kārtībā;

Enerģētika, vide un savienotība

73. mudina Bosniju un Hercegovinu modernizēt elektroenerģijas un gāzes tirgus noteikumus saskaņā ar ES trešo enerģētikas tiesību aktu kopumu, nodrošināt pārredzamību un sasaistīt valstu energosistēmas ar reģionālajiem un ES tīkliem, lai palielinātu efektivitāti un drošību; mudina Bosniju un Hercegovinu un tās administratīvās vienības izmantot valsts zemo atkarību no gāzes, lai izveidotu dekarbonizētu energosistēmu un neradītu balasta aktīvus, veicot ievērojamus ieguldījumus jaunā, nozīmīgā gāzes infrastruktūrā un vienlaikus cenšoties dažādot gāzes piegādi, izmantojot starpsavienojumus ar dalībvalstīm, lai samazinātu atkarību no Krievijas fosilā kurināmā;

74. aicina Bosniju un Hercegovinu pieņemt klimata tiesību aktus un vides aizsardzības stratēģijas, nodrošināt saskaņotību ar ES vides tiesību aktiem un stratēģisku, pārredzamu investīciju plānošanu, tostarp ar patiesu sabiedrības līdzdalību, uzlabot bioloģiskās daudzveidības aizsardzību, kā arī paātrināt taisnīgu zaļo pārkārtošanos; pauž bažas par klaiņojošu dzīvnieku situāciju;

75. aicina visas kalnrūpniecības vienības, kas darbojas Bosnijā un Hercegovinā, pilnībā ievērot valsts tiesību aktus un piešķirt prioritāti vides aizsardzībai un sabiedrības veselībai;

76. mudina Bosniju un Hercegovinu īstenot integrētu ūdens un notekūdeņu apsaimniekošanu, efektīvu plūdu novēršanu un valsts mēroga stratēģiju gaisa piesārņojuma apkarošanai, arī pildot tai saistošos pienākumus slēgt Tuzla 4 un Kakanj 5 ar akmeņoglēm darbināmos energoblokus un īstenot emisijas samazināšanas valsts plānu saskaņā ar Enerģētikas kopienas līgumu;

77. aicina Bosniju un Hercegovinu uzlabot transporta tīklus un pārrobežu sadarbību un panākt progresu galvenajos reģionālajos infrastruktūras projektos, pilnībā izmantojot pieejamos ES finansējuma instrumentus; uzsver Bosnijas un Hercegovinas aktīvas līdzdalības stratēģisko nozīmi lielos reģionālajos starpsavienojumu projektos transporta, enerģētikas un digitālo tīklu jomā Rietumbalkānos; uzsver, ka šie projekti atbalsta noturīgu piegādes ķēžu izveidi, mazina stratēģisko atkarību un sniedz būtisku ieguldījumu valsts ekonomiskajā konverģencē, reģionālajā integrācijā un noturībā, pārrobežu sadarbībā, kā arī pakāpeniskā integrācijā ES vienotajā tirgū; aicina Bosniju un Hercegovinu arī veicināt militārās mobilitātes projektus;

°

° °

78. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Komisijas priekšsēdētājas vietniecei / Savienības Augstajai pārstāvei ārlietās un drošības

politikas jautājumos, Padomei, Komisijai, Bosnijas un Hercegovinas prezidentūrai, Bosnijas un Hercegovinas Ministru padomei un Parlamentārajai asamblejai, Bosnijas un Hercegovinas Federācijas, Serbu Republikas un Brčko apgabala valdībām un parlamentiem, kā arī Augstā pārstāvja birojam.